

BÁO CÁO KHẢO SÁT NHANH

ẢNH HƯỞNG CỦA ĐẠI DỊCH COVID-19

TỚI HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC TỔ CHỨC XÃ HỘI VIỆT NAM

Ths. Nguyễn Phương Linh - Viện trưởng MSD

Ths. Trần Văn Anh - Giám đốc chương trình MSD

Hà Nội, tháng 4.2020

CORONAVIRUS
COVID-19

VIỆN NGHIÊN CỨU QUẢN LÝ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG (MSD)

Kính gửi các đối tác nhà nước, đối tác phát triển, các đồng nghiệp tổ chức xã hội, các nhà nghiên cứu và các độc giả quan tâm thân mến,

Quý vị đang cầm trên tay báo cáo khảo sát nhanh **“Ảnh hưởng của đại dịch COVID-19 tới hoạt động của các tổ chức xã hội Việt Nam (TCXH)”** do **Viện Nghiên Cứu Quản Lý Phát Triển Bền Vững (MSD)** thực hiện. Đây là khảo sát thực thời được thực hiện và phát triển báo cáo trong vòng 10 ngày nhằm mục tiêu đưa ra một bức tranh tổng quát sơ lược bao gồm những thông tin cần thiết, kịp thời trong giai đoạn khẩn cấp về ảnh hưởng, thách thức và nhu cầu của các TCXH Việt Nam trong đại dịch toàn cầu.

Các tổ chức xã hội đóng vai trò thiết yếu trong trụ kiềng ba chân bên cạnh khối doanh nghiệp và chính phủ trong tiến trình phát triển đất nước, chính vì thế, chúng tôi hy vọng rằng những thông tin từ khảo sát này sẽ giúp các bên liên quan và chính các tổ chức xã hội có thể đưa ra được chiến lược, kế hoạch và phương thức hỗ trợ và tự hỗ trợ khối các TCXH Việt nam ứng phó để vượt qua các thách thức của đại dịch hiệu quả, tiếp tục sứ mệnh nỗ lực trong tiến trình phát triển chung của Việt Nam.

Để hoàn thành khảo sát này, chúng tôi xin trân trọng cảm ơn 101 lãnh đạo, đại diện các tổ chức xã hội đã tham gia khảo sát, cảm ơn các thành viên MSD đã hỗ trợ các khâu tiếp cận và thu thập thông tin một cách nhanh chóng và hiệu quả, đáp ứng tiêu chí khảo sát nhanh để đưa ra kết quả kịp thời. Khảo sát được thực hiện nhanh chóng, chắc chắn còn có nhiều thiếu sót, rất mong nhận được sự phản hồi tích cực, xây dựng của quý độc giả để khảo sát được sẽ sử dụng một cách phù hợp, hiệu quả.

Trân trọng,

Nhóm khảo sát

Ths. Nguyễn Phương Linh

Ths. Trần Văn Anh

Viện Nghiên Cứu Quản Lý Phát Triển Bền Vững (MSD)

LỜI NÓI ĐẦU	2
MỤC LỤC	3
PHÁT HIỆN CHÍNH	4
NỘI DUNG VÀ KẾT QUẢ KHẢO SÁT.....	5
1. BỐI CẢNH.....	5
2. TỔNG QUAN KHẢO SÁT.....	5
3. KẾT QUẢ KHẢO SÁT	7
3.1. Thông tin chung về những tổ chức tham gia khảo sát.....	7
3.2. Ảnh hưởng của dịch COVID-19 tới quản lý và vận hành của tổ chức.....	8
3.3. Ảnh hưởng của dịch COVID-19 tới việc hỗ trợ thân chủ của tổ chức.....	11
3.4. Những giải pháp ứng phó của các tổ chức	12
3.5. Nhu cầu hỗ trợ của các tổ chức.....	14
3.6. Chuyên đề: Nhận định về nguy cơ trẻ em gặp phải trong thời kì dịch COVID-19.....	14
4. KHUYẾN NGHỊ	16

1. **96%** các TCXH tham gia khảo sát cho biết việc vận hành của tổ chức **bị ảnh hưởng bởi đại dịch COVID-19 từ mức độ vừa tới nghiêm trọng**, trong đó gần 40% các tổ chức bị ảnh hưởng nghiêm trọng hoặc vô cùng nghiêm trọng;
2. **Hầu hết** các tổ chức (trên 95%) **có nhiều hơn 1 khó khăn, thách thức** trong thời kỳ khủng hoảng vì đại dịch, trong đó 3 thách thức lớn nhất là (1) Đình trệ hoạt động; (2) Giảm nguồn hỗ trợ tài chính; (3) Khó khăn trong nhiều khâu trao đổi, điều phối và phối hợp với các đối tác;
3. **1/3 tổ chức** tham gia khảo sát lo lắng về việc **huy động nguồn lực khó khăn trong và sau dịch**, đặc biệt nhiều tổ chức lo lắng suy thoái kinh tế hậu COVID-19 khiến các đối tác tài trợ quốc tế và doanh nghiệp không ưu tiên hoạt động tài trợ cho TCXH tại Việt Nam;
4. **1/4 tổ chức gặp các khó khăn về kế hoạch, chiến lược** như lập kế hoạch ứng phó trong tình hình dịch bệnh, hậu dịch bệnh và quản lý nhân sự làm việc từ xa;
5. **Cứ 10 tổ chức thì có hơn 1 tổ chức** gặp các thách thức cụ thể liên quan tới việc phải **cắt giảm nhân sự** do không thể trả lương, **trả phí mặt bằng thuê văn phòng** và **thiếu nền tảng công nghệ** để điều hành công việc hiệu quả trong thời gian cách ly;
6. **Hơn 90%** các tổ chức cho biết họ gặp khó khăn nghiêm trọng trong **phục vụ, hỗ trợ thân chủ/ đối tượng đích** thụ hưởng của tổ chức, đặc biệt là đối tượng thuộc những nhóm dễ bị tổn thương. Họ hầu như không tiếp cận được thân chủ trong thời gian cách ly hoặc gặp khó khăn trong đáp ứng nhu cầu thay đổi, nhu cầu hỗ trợ khẩn cấp của thân chủ;
7. **Dưới 50%** tổ chức tham gia khảo sát đưa ra các **giải pháp khác nhau trong việc ứng phó** với tình hình dịch bệnh liên quan đến cải thiện quản lý, vận hành tổ chức theo phương thức mới, tăng cường gây quỹ cộng đồng, ứng dụng công nghệ. Có rất ít giải pháp khắc phục việc hỗ trợ cộng đồng được đưa ra;
8. **TCXH có nhu cầu được hỗ trợ năng lực** để ứng phó, tiếp tục phát triển. **Ba nội dung hỗ trợ** mà các tổ chức quan tâm nhất hiện nay: (1) Kết nối với các nguồn lực hỗ trợ TCXH trong và sau COVID-19; (2) Truyền thông và gây quỹ trong bối cảnh mới; và (3) Ứng dụng công nghệ chuyển đổi tổ chức;
9. **Chuyên đề về nguy cơ đối với trẻ em: Hầu hết các TCXH đánh giá trẻ em gặp nhiều nguy cơ ở mức độ cao** trong thời gian đại dịch về các khía cạnh khác nhau. Có 3 rủi ro lớn nhất được nhận định là (1) Sử dụng Internet quá mức hoặc gặp các rủi ro trên môi trường mạng; (2) Gia đình không đảm bảo được kinh tế để đáp ứng các nhu cầu của trẻ; và (3) Khả năng trẻ học trực tuyến hoặc học ở nhà không hiệu quả. Thêm vào đó, trẻ em còn có thể phải đối mặt với các nguy cơ cao về việc không tiếp cận được giáo dục phù hợp về COVID-19; cha mẹ không áp dụng các biện pháp giáo dục tích cực hay tương tác với con hoặc gia tăng bạo lực tại gia đình. Giải pháp cho vấn đề này cần tổng thể, yêu cầu sự tham gia giải quyết của nhiều bên liên quan khác nhau.

1. BỐI CẢNH KHẢO SÁT

Đại dịch viêm phổi cấp tính SARS-CoV-2, hay còn gọi là COVID-19 là đại dịch toàn cầu, đã bắt đầu xuất hiện tại Việt Nam vào tháng 1 năm 2019, đến nay tình hình diễn biến của dịch bệnh trở nên rất phức tạp với số ca nhiễm tăng lên mỗi ngày.

Cập nhật tới 18h ngày 10 tháng 4.2020, thế giới đã có 1,627,896 ca nhiễm bệnh, 97,331 ca tử vong; riêng Việt Nam đã có 257 ca nhiễm bệnh, hơn 50% số ca nhiễm đã được chữa khỏi, chưa ghi nhận ca tử vong. Tuy số ca nhiễm bệnh chưa nhiều, tại Việt Nam hiện nay, theo đánh giá của chuyên gia y tế, dịch bệnh vẫn có nguy cơ cao lan rộng ra cộng đồng nếu không được kiểm soát tốt. Trong bối cảnh này, chính quyền các cấp và hệ thống y tế Việt Nam đã có những nỗ lực mạnh mẽ nhằm ngăn chặn sự lây lan của dịch bệnh và đạt được một số thành quả cụ thể, kiểm soát được tình hình dịch bệnh. Ngày 31/3/2020, Thủ tướng Chính phủ đã ra chỉ thị số 16 yêu cầu cách ly xã hội trên phạm vi toàn quốc, khuyến khích người dân cả nước ở nhà, hạn chế tối đa việc ra ngoài đường ít nhất tới 15.4.2020. Hầu hết các cơ quan, đơn vị đều áp dụng thực hiện làm việc từ xa tại nhà. Đặc biệt, học sinh các cấp học được nghỉ học từ cuối tháng 1.2020, đến nay vẫn chưa có kế hoạch cụ thể ngày đến trường trở lại, dự báo sớm nhất là tháng 6.2020.

Liên quan đến những hỗ trợ ứng phó khẩn cấp với dịch bệnh, trong một số cuộc họp gần đây của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ cũng thống nhất với đề xuất từ Bộ Kế hoạch và Đầu tư về việc ban hành gói cứu trợ khẩn cấp giúp người dân và doanh nghiệp trong thời kì khủng hoảng này. Các Bộ, ban ngành đều đang nghiên cứu và xây dựng dự thảo Nghị quyết về các biện pháp hỗ trợ người dân gặp khó khăn do đại dịch COVID-19.

2. TỔNG QUAN KHẢO SÁT

Có thể nói dịch bệnh đã làm ảnh hưởng tới mọi hoạt động trong xã hội, do đó hoạt động của các tổ chức xã hội (TCXH) của Việt Nam cũng không nằm ngoài sự tác động này. Để tìm hiểu những ảnh hưởng của dịch COVID-19 tới hoạt động của các TCXH Việt Nam, Viện nghiên cứu Quản lý Phát triển bền vững (MSD) đã tiến hành một khảo sát nhanh, với một số nội dung cụ thể như sau.

Mục tiêu:

- Đánh giá mức độ ảnh hưởng của đại dịch COVID-19 tới các TCXH;
- Tìm hiểu những khó khăn, thách thức trong hoạt động và vận hành của tổ chức;
- Tìm hiểu những sáng kiến vượt qua khủng hoảng dịch bệnh của các tổ chức;
- Đánh giá nhu cầu hỗ trợ về nâng cao năng lực ứng phó khủng hoảng của các tổ chức;
- Đánh giá mức độ các nguy cơ có thể xảy ra với trẻ em trong mùa dịch.

Thời gian

Khảo sát được tiến hành trực tuyến từ 14h ngày 31/3/2020 tới 17h ngày 7/4/2020. Phiếu khảo sát được làm sạch và phân tích, viết báo cáo từ 7 – 9.4.2020. Tổng cộng thời gian thực hiện và ra báo cáo khảo sát nhanh là 11 ngày. Khảo sát được chuyển dịch tiếng Anh, thiết kế trong khoảng 3 ngày và có kế hoạch xuất bản vào ngày 14.4.2020

Phương pháp khảo sát

MSD tiến hành xây dựng phiếu khảo sát trực tuyến gồm 27 câu hỏi. Phiếu khảo sát sau đó được gửi email tới các TCXH của Việt Nam, đồng thời được đăng tải trên Website, các Trang Facebook của MSD, và chia sẻ trên một số các trang và nhóm của các TCXH khác. Hầu hết các câu hỏi được thiết kế dưới hình thức câu hỏi lựa chọn, cùng một số câu hỏi tự luận để người tham gia khảo sát đưa ra các câu trả lời, nhận định ngắn. Sau khi thu nhận được các phiếu trả lời trực tuyến, nhóm nghiên cứu tiến hành “làm sạch mẫu”, và mã hoá thông tin. Tiếp theo, nhóm nghiên cứu thực hiện phân tích các số liệu chủ yếu sử dụng công cụ Microsoft Excel để mô tả và biểu đồ hoá thông tin dưới dạng phần trăm, liệt kê thông tin. Các câu trả lời định tính được phân tích để làm sâu hơn các dữ liệu định lượng.

Đối tượng tham gia

MSD đã thu được 110 phiếu trả lời từ các tổ chức tại Việt Nam. Sau khi làm sạch các phiếu khảo sát, số phiếu hợp lệ là 101 phiếu từ các tổ chức xã hội hoạt động tại Việt Nam.

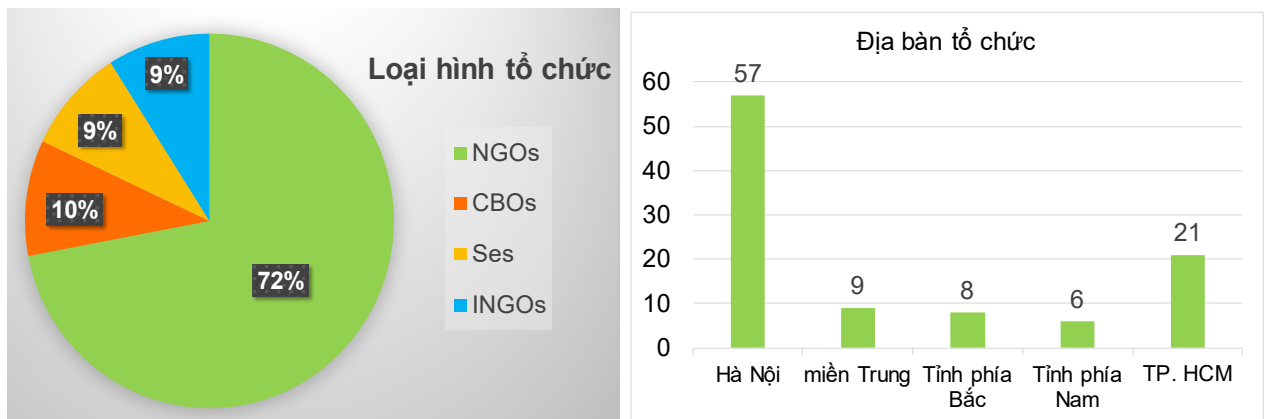
Hạn chế

Khảo sát được thiết kế và thực hiện trong thời gian ngắn, mang tính đánh giá tác động nhanh của khủng hoảng dịch COVID-19 tới hoạt động của các TCXH, nên các câu hỏi chủ yếu mang tính định lượng. Câu hỏi định tính được thiết kế dưới hình thức là câu trả lời không bắt buộc, nên chưa thu được nhiều câu trả lời. Do đó, khảo sát chưa thể đi sâu nghiên cứu tìm hiểu những vấn đề cụ thể, đặc trưng của từng tổ chức. Kết quả của khảo sát này chỉ mang tính đánh giá tổng quan tình hình, làm thông tin cơ sở cho các hoạt động tiếp theo nhằm nâng cao vai trò và năng lực của các TCXH tại Việt Nam.

3. KẾT QUẢ KHẢO SÁT

3.1. Thông tin chung về những tổ chức tham gia khảo sát

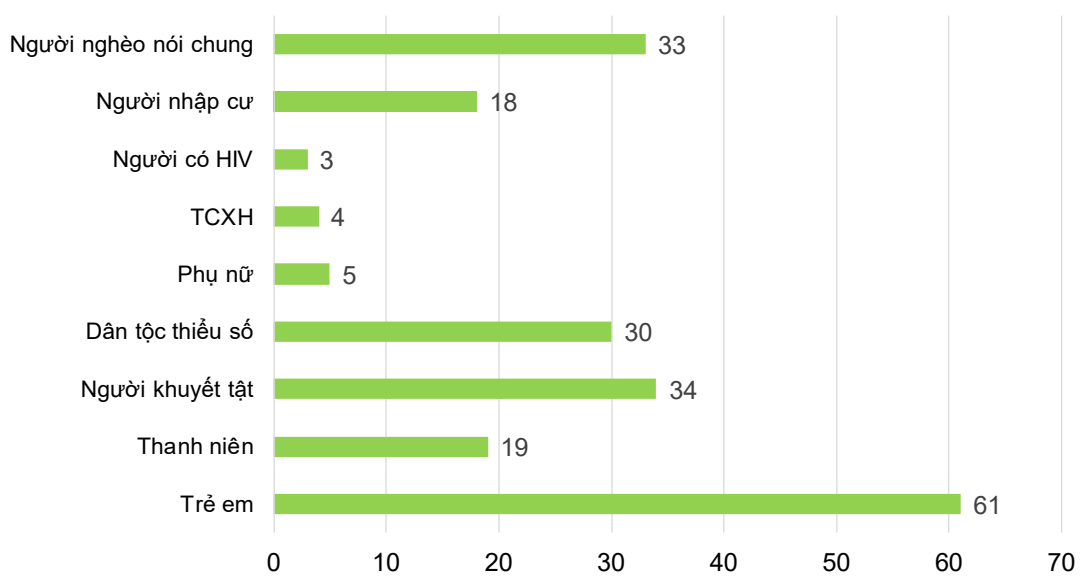
Có 101 Tổ chức đã tham gia khảo sát, trong đó có 73 là tổ chức phi chính phủ Việt Nam (VNGOs) chiếm 72% số lượng tổ chức tham gia, 10 tổ chức dựa vào cộng đồng (CBOs), 9 tổ chức phi chính phủ quốc tế (INGOs) hoạt động tại Việt Nam và 9 tổ chức là doanh nghiệp xã hội (SEs) có trụ sở hoạt động ở cả ba miền trong cả nước, trong đó có 57 tổ chức có trụ sở chính tại Hà Nội, 8 Tổ chức khác có trụ sở tại các tỉnh phía bắc, 9 Tổ chức tại miền trung, 21 Tổ chức có trụ sở tại thành phố Hồ Chí Minh, và 6 tổ chức có trụ sở tại các tỉnh phía nam (Biểu đồ 1).

Biểu đồ 1. Thành phần tham gia khảo sát phân loại theo địa bàn và loại hình (n=101)

Lĩnh vực hoạt động chính của các tổ chức tham gia khảo sát khá đa dạng và phong phú bao gồm: giáo dục, đào tạo; bảo vệ trẻ em; hỗ trợ người khuyết tật; kết nối và phát triển cộng đồng; phát triển nông nghiệp, nông thôn; tài chính; môi trường; phát triển bền vững; nâng cao năng lực đối tác; bình đẳng giới; quản lý tài nguyên; biến đổi khí hậu; v.v...

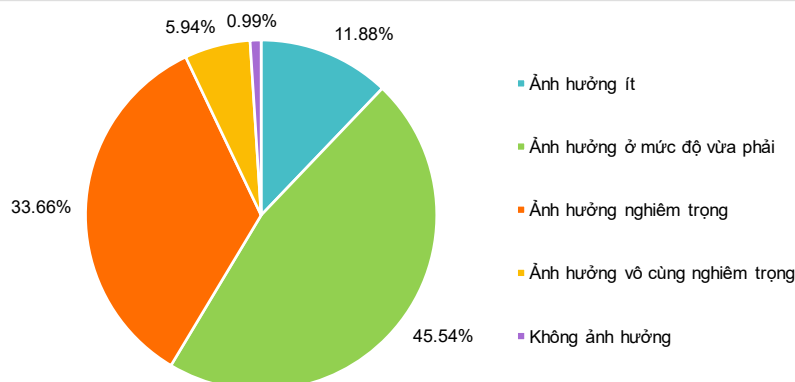
Thân chủ/đối tượng đích chính của các tổ chức bao gồm: trẻ em, phụ nữ, dân tộc thiểu số, thanh niên, v.v... (Biểu đồ 2). Các tổ chức hỗ trợ trẻ em (61 tổ chức) và Người khuyết tật (34 tổ chức), người nghèo nói chung (33 tổ chức) chiếm phần lớn các tổ chức tham gia khảo sát.

Biểu đồ 2. Thân chủ/đối tượng đích của các TCXH (n=101)

3.2. Ảnh hưởng của dịch COVID-19 tới quản lý và vận hành của tổ chức

3.2.1. Mức độ ảnh hưởng

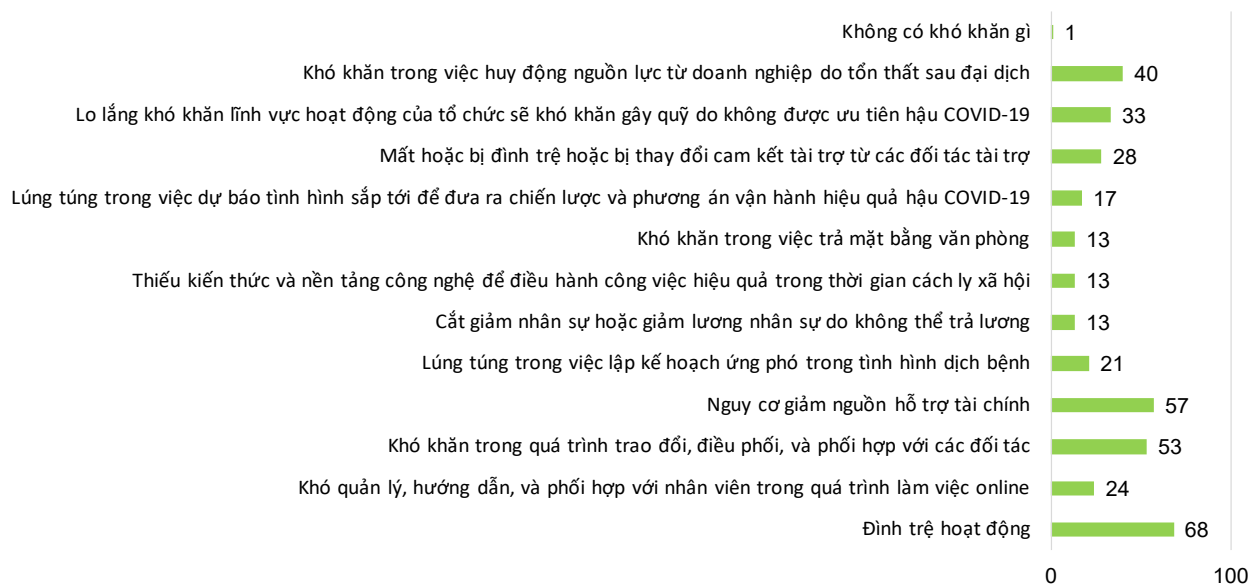
Biểu đồ 3. Mức độ ảnh hưởng của COVID-19 tới hoạt động của các TCXH (n=101)

Hầu hết (96%) các TCXH đều ít nhiều bị ảnh hưởng bởi đại dịch tới sự vận hành của tổ chức mình (Biểu đồ 3).

- Khoảng 40% các tổ chức bị ảnh hưởng nghiêm trọng hoặc vô cùng nghiêm trọng, trong đó có 6 tổ chức cho rằng bị ảnh hưởng vô cùng nghiêm trọng, phải đóng cửa hoặc có nguy cơ đóng cửa tổ chức. Không có nhiều sự khác biệt về vùng miền, quy mô hay loại hình tổ chức đối với nhận định về mức độ ảnh hưởng của đại dịch đối với tổ chức tham gia khảo sát. Tuy nhiên, về lĩnh vực hoạt động 50% (20/40) số tổ chức nhận định bị hưởng nghiêm trọng hoặc vô cùng nghiêm trọng có hoạt động trong lĩnh vực giáo dục;
- Gần 46% các tổ chức chịu ảnh hưởng mức độ vừa phải;
- Khoảng 12% các tổ chức ít bị ảnh hưởng và chỉ có 1 tổ chức duy nhất cho rằng không chịu ảnh hưởng bởi dịch bệnh.

3.2.2. Những khía cạnh ảnh hưởng

Cụ thể, các tổ chức bị ảnh hưởng trên nhiều khía cạnh khác nhau trong quản lý vận hành tổ chức. Hầu hết các tổ chức (trên 95%) có nhiều hơn 1 khó khăn, thách thức trong thời kì khủng hoảng vì đại dịch. Biểu đồ dưới đây mô tả những thách thức chủ yếu của các tổ chức (Biểu đồ 4).

Biểu đồ 4. Khó khăn, thách thức các TCXH đang gặp phải (n=101)

Đình trệ hoạt động là thách thức lớn nhất mà hầu hết các tổ chức (68 tổ chức) hiện đang gặp phải trong thời kì đại dịch, đa số hoạt động theo kế hoạch đều không triển khai được, các kế hoạch xây dựng từ trước Tết Nguyên Đán (chú thích: Tháng 1.2020) đều liên tục bị hoãn và hoặc huỷ. Nghiêm trọng hơn, do đình trệ một số hoạt động phi lợi nhuận nên một số doanh nghiệp xã hội đã bị đóng cửa. Tương tự đối với các cơ sở giáo dục, mọi hoạt động liên quan đến giảng dạy, tập huấn cho học sinh thanh niên đều phải tạm dừng.

“Các hoạt động offline bị hoãn/tạm dừng không thời hạn.” (Đáp viên số 19)

“Phát triển tổ chức có khả năng dừng lại, không tăng trưởng được.” (Đáp viên số 15)

“Các chương trình trao đổi quốc tế bị dừng từ tháng 1. Các hoạt động phát triển thanh niên không tổ chức được.” (Đáp viên số 64)

“Đình trệ hoạt động phi lợi nhuận, đóng cửa Doanh nghiệp xã hội.” (Đáp viên số 40)

Nguy cơ giảm nguồn hỗ trợ tài chính là thách thức lớn thứ hai (57 tổ chức) theo ghi nhận từ các TCXH. Các tổ chức dự đoán do nguy cơ suy giảm nguồn lực do khủng hoảng kinh tế, khả năng cao các tổ chức sẽ bị giảm nguồn hỗ trợ tài chính để thực hiện các hoạt động trong tương lai. Không thể triển khai một số kế hoạch dự phòng cho nguồn thu như nghiên cứu, tổ chức sự kiện gây quỹ. Một số cơ sở từ thiện do dịch bệnh dự tính họ có thể bị cắt giảm từ 30% đến 40% kinh phí được tài trợ.

“Hoạt động nào không thực hiện được phải trả lại ngân sách để tiết kiệm cho phòng chống dịch bệnh, không chuyển đổi sang các hoạt động khác được.” (Đáp viên số 62)

“Do dịch bệnh, tài trợ có thể sẽ bị cắt giảm từ 30% đến 40%.” (Đáp viên số 63)

Khó khăn trong quá trình trao đổi, điều phối, và phối hợp với các đối tác (53 tổ chức). Làm việc tại nhà và trực tuyến (online) không thể đảm bảo 100% hiệu quả công việc như khi đến văn phòng, do mất nhiều thời gian để sắp xếp các cuộc họp nhóm cũng như liên hệ với đối tác trực tuyến. Theo dõi và kiểm tra tiến độ công việc cũng khó khăn hơn. Đặc biệt đối với tổ chức có nhiều nhân viên nữ có khá nhiều yếu tố ảnh hưởng khi làm việc tại nhà (như việc đồng thời trông con nhỏ, dạy con học online, làm việc nhà, vv...).

“Khó triển khai các hoạt động theo hình thức trực tuyến; chưa có chiến lược hỗ trợ trẻ em thời covid, kết nối với địa phương khó khăn vì khó tổ chức họp online hoặc tập huấn online cho địa phương.” (Đáp viên số 56).

“Không thể đến địa bàn do cách ly các tỉnh.” (Đáp viên số 33)

Khó khăn liên quan tới huy động tài trợ từ các nguồn khác nhau:

- Khó khăn trong việc huy động nguồn lực từ doanh nghiệp do tổn thất sau đại dịch (40 tổ chức);
- Lo lắng lĩnh vực hoạt động của tổ chức sẽ khó khăn gây quỹ do không được ưu tiên hậu COVID-19 (33 tổ chức);
- Mất hoặc bị đình trệ hoặc bị thay đổi cam kết tài trợ từ các đối tác tài trợ (28 tổ chức).

“Về lâu dài, nguy cơ suy thoái kinh tế và ảnh hưởng của dịch bệnh kéo dài sẽ gây khó khăn về gây quỹ cho các tổ chức...những nỗ lực thúc đẩy trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp và tuân thủ quy định sẽ khó khăn hơn.” (Đáp viên số 23)

“Sẽ rất khó khăn trong việc huy động nguồn lực từ doanh nghiệp do tổn thất sau đại dịch.” (Đáp viên số 64)

“Nguồn quỹ chính của chúng tôi là từ các doanh nghiệp và cá nhân trong cộng đồng, vì thế những khó khăn về tài chính do ảnh hưởng của covid sẽ có thể khiến chúng tôi bị hạn chế các cơ hội gây quỹ trong thời gian tới.” (Đáp viên số 70)

Ngoài những khó khăn nổi bật kể trên, các tổ chức còn **gặp khó khăn trong vấn đề xây dựng chiến lược và kế hoạch**, như lập kế hoạch ứng phó trong tình hình dịch bệnh (21 tổ chức) hay dự báo tình hình sắp tới để đưa ra chiến lược và phương án vận hành hiệu quả hậu COVID-19 (17 tổ chức). Trong vấn đề quản lý nhân sự, các tổ chức cũng cảm thấy khó quản lý, hướng dẫn và phối hợp với nhân viên trong quá trình làm việc trực tuyến (24 tổ chức).

“Làm việc tại nhà và online không thể đảm bảo 100% hiệu quả công việc như khi đến văn phòng, do mất nhiều thời gian để sắp xếp các cuộc họp nhóm cũng như liên hệ với đối tác online. Theo dõi và track tiến độ công việc online cũng khó khăn hơn. Đặc biệt đối với tổ chức có nhiều nhân viên nữ, có khá nhiều yếu tố ảnh hưởng khi làm việc tại nhà (như phải đồng thời trông con nhỏ, dạy con học online, làm việc nhà, vv...)” (Đáp viên số 23)

“Thành viên tổ chức chưa có nhiều khả năng thực hiện các hoạt động online: thực hiện chiến dịch truyền thông online, thiết kế sản phẩm online (video/clip, audio, layout/flyer, vv...)” (Đáp viên số 67)

Đặc biệt, cứ 10 tổ chức thì có hơn 1 tổ chức gặp thách thức cụ thể liên quan tới việc phải **cắt giảm nhân sự** do không thể trả lương (13 tổ chức), **trả tiền mặt bằng thuê văn phòng** (13 tổ chức) và thiếu nền tảng công nghệ để điều hành công việc hiệu quả trong thời gian cách ly (13 tổ chức).

“Chúng tôi không có dự trữ trả lương cho nhân viên.” (Đáp viên số 11)

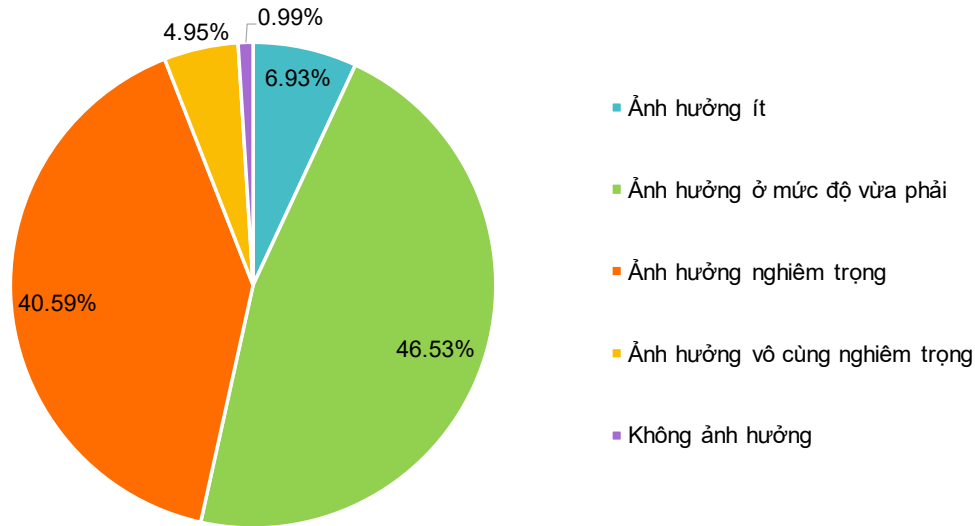
“Ko có nguồn thu, phải rút tiền dự phòng để chi trả cho nhân viên và văn phòng.” (Đáp viên số 55)

“Nguy cơ không giữ được nhân viên đến khi hết dịch.” (Đáp viên số 57)

3.3. Ảnh hưởng của dịch COVID-19 tới việc hỗ trợ thân chủ của tổ chức

3.3.1. Mức độ ảnh hưởng

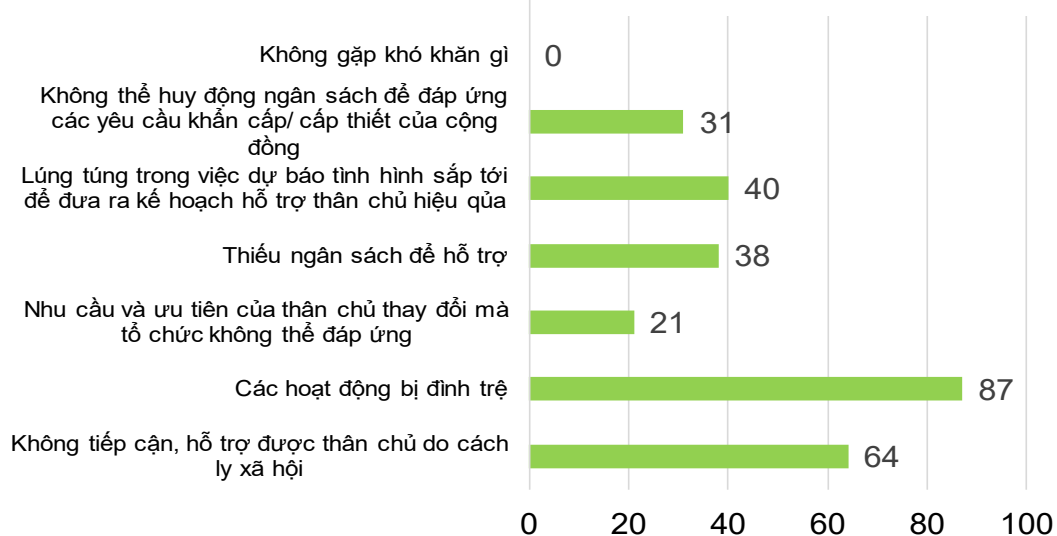
Tương tự như ảnh hưởng tới hoạt động chung của các TCXH, đại dịch cũng ảnh hưởng đáng kể đối với việc hỗ trợ thân chủ/người hưởng lợi của tổ chức. Gần ½ số tổ chức cho rằng ảnh hưởng này là nghiêm trọng và vô cùng nghiêm trọng (45.54%), khoảng gần một nửa (46.53%) cho rằng ảnh hưởng ở mức độ vừa phải. Thiếu số dưới 10% cho rằng mức ảnh hưởng là ít hoặc không ảnh hưởng (Biểu đồ 5). Không có sự khác biệt về mức độ ảnh hưởng tới loại hình, địa lý hay của TCXH tham gia khảo sát.

Biểu đồ 5. Mức độ ảnh hưởng của dịch COVID-19 tới việc hỗ trợ thân chủ của tổ chức (n=101)

3.3.2. Những khía cạnh ảnh hưởng

Cụ thể, hầu hết các tổ chức đều bị đình trệ hoạt động hỗ trợ thân chủ (87 tổ chức). 2/3 số tổ chức nhấn mạnh, trong suốt thời gian dịch bệnh và đặc biệt là cách ly, họ không thể tiếp cận cộng đồng, đồng thời những người hưởng lợi từ cũng không thể tiếp cận được chương trình/dự án do tổ chức hỗ trợ (64 tổ chức). Trường hợp khác, tổ chức lúng túng trong việc dự báo tình hình sắp tới để đưa ra kế hoạch hỗ trợ thân chủ hiệu quả (40 tổ chức) hay thiếu ngân sách (38) và không thể huy động nguồn lực đáp ứng được nhu cầu hỗ trợ khẩn cấp của thân chủ (31 tổ chức) hay những nhu cầu đã thay đổi mà tổ chức không đáp ứng được (21 tổ chức). (Biểu đồ 6)

Biểu đồ 6: Khó khăn, thách thức trong việc hỗ trợ thân chủ của các TCXH (n = 101)

Ở một số trường hợp đặc biệt như trẻ khuyết tật, ảnh hưởng của đại dịch là rất nghiêm trọng khi các hỗ trợ của các tổ chức cho các thân chủ này bị gián đoạn.

“Trẻ bại não cũng bị dừng các hoạt động tập luyện, trị liệu theo yêu cầu của công tác chống dịch, nhưng các em lại là đối tượng trị liệu y tế. Khi bị dừng điều trị, tình trạng của nhiều trẻ bị tệ đi rất nhiều.” (Đáp viên số 41)

“Học sinh khiếm thính chưa thể độc lập trong việc học online, phụ thuộc vào cha mẹ, còn cha mẹ thì bảo bận hoặc thiếu kỹ năng hỗ trợ con.” (Đáp viên số 12)

3.4. Những giải pháp ứng phó của các tổ chức

3.4.1. Trong vận hành quản trị tổ chức

Để ứng phó với tình hình đại dịch COVID-19 và yêu cầu cách ly xã hội, chưa tới 1/2 các tổ chức đưa ra các giải pháp khác nhau với một số giải pháp như sau:

- Xây dựng kế hoạch ứng phó với đại dịch và cải thiện các quy trình làm việc của tổ chức sang phương thức trực tuyến, hầu hết các tổ chức đều làm việc từ xa/ làm việc tại nhà và sử dụng công nghệ thông tin trong quản lý và vận hành tổ chức trực tuyến. Những hoạt động phù hợp cũng được chuyển sang dạng thức trực tuyến.

“Chúng tôi xây dựng kế hoạch ứng phó đại dịch COVID-19 và các quy định đối với phương pháp làm việc từ xa cho nhân viên, chuyển một số hoạt động phù hợp sang tổ chức trực tuyến, ví dụ như họp, tập huấn trực tuyến hay chiến dịch truyền thông trên mạng xã hội.” (Đáp viên số 88)

“Tiến hành khảo sát về thực trạng của nhóm đích, tác động của COVID-19 tới việc làm, tài chính, sức khỏe, gia đình và dự định của họ về việc làm, định hướng tương lai; từ đó tổ chức lên kế hoạch thay đổi chiến lược hỗ trợ các nhóm lên kế hoạch hỗ trợ phù hợp.” (Đáp viên số 86)

“Tổ chức đã khắc phục bằng cách áp dụng công nghệ thông tin và nhiều phương thức quản lý từ xa nhiều hơn như kế hoạch công việc tuần và công việc tháng, các cuộc họp online dùng MS Teams, các công việc được chia nhóm làm việc đảm bảo luôn có phương án back up (chú thích: hỗ trợ) lẫn nhau và có trao đổi qua lại giữa các cán bộ. Đồng thời duy trì họp online thông báo, chia sẻ, cập nhật công việc và yêu cầu hỗ trợ từ các cán bộ khác. Hiện tại công việc vẫn duy trì khá hiệu quả ko có sự đình trệ do làm việc ở nhà.” (Đáp viên số 54)

“Đẩy mạnh việc triển khai các sáng kiến hoạt động không cần dựa vào việc tổ chức offline, ví dụ như ra đời và vận hành kênh fanpage của thanh niên vì môi trường.” (Đáp viên số 70)

- Cơ cấu lại hoặc thay đổi hoạt động của tổ chức, tập trung vào những hoạt động chuẩn bị để có thể sẵn sàng triển khai các hoạt động trực tiếp ngay sau khi hết dịch hoặc các hoạt động khả thi phù hợp.

“Đẩy toàn lực triển khai sau dịch, xin điều chỉnh kế hoạch với nhà tài trợ.” (Đáp viên số 93)

“Chuẩn bị trước hết các kế hoạch và chi tiết, khi nào hết dịch có thể triển khai ngay.” (Đáp viên số 79)

“Điều chỉnh lại mục tiêu và thời gian của các kết quả đầu ra của hoạt động.” (Đáp viên số 80)

“Tuy thách thức nhưng đây cũng là cơ hội để chúng tôi tập trung vào các hoạt động nâng cao năng lực nội bộ, thích ứng với việc quản trị sự thay đổi. Chúng tôi tập trung vào nghiên cứu, khảo sát, nâng cao năng lực tổ chức, lập các kế hoạch, và lên chi tiết các phương án tổ chức để có thể chạy các hoạt động ngay sau khi hết thời gian cách ly. Chúng tôi cũng lên cả phương án hoạt động trực tiếp và trực tuyến cho mỗi hoạt động.” (Đáp viên số 88)

- Tập trung vào hoạt động gây quỹ trong và sau đại dịch.

“Tích cực thúc đẩy mảng hoạt động từ thiện để thu hút và duy trì sự tham gia của các nhà tài trợ cá nhân và doanh nghiệp (chú thích: cho cứu trợ khẩn cấp). Trên cơ sở đó lồng ghép các dự án phát triển để đảm bảo cân bằng các giải pháp hỗ trợ cho cộng đồng.” (Đáp viên số 64)

“Tập trung vào việc viết các đề xuất dự án chuẩn bị cho hậu COVID-19. Chúng tôi cũng nghĩ đến việc cần đẩy mạnh các kênh gây quỹ trực tuyến từ cộng đồng trong tương lai.” (Đáp viên số 88)

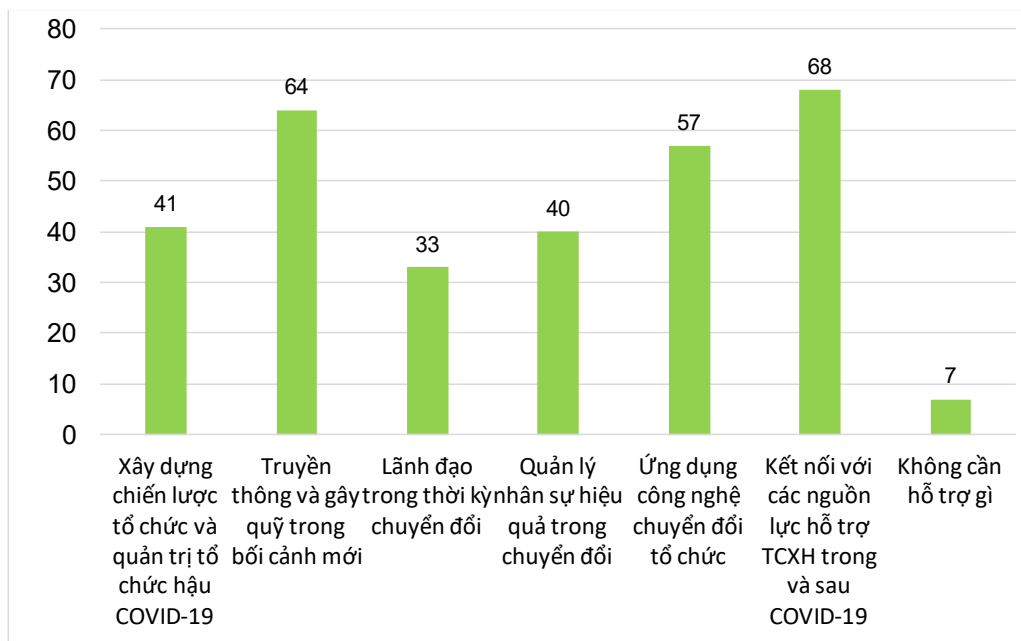
“Xây dựng các đề xuất dự án để kêu gọi hỗ trợ trong thời gian làm việc ở nhà do cách ly xã hội.” (Đáp viên 105)

3.4.2. Trong hỗ trợ thân chủ/ đối tượng đích

Không có nhiều sáng kiến cụ thể của các TCXH trong việc hỗ trợ thân chủ/nhóm đối tượng đích được đưa ra trong khảo sát lần này. Các tổ chức chủ yếu đưa ra sáng kiến như ưu tiên gây quỹ hỗ trợ khẩn cấp, chuyển đổi mô hình hỗ trợ thân chủ từ trực tiếp tại điểm sang hỗ trợ trực tuyến (ví dụ: tổ chức nhiều buổi học trực tuyến cho học sinh; tập huấn và trao đổi trực tuyến cho cha mẹ; tập huấn trực tuyến cho các CSOs; tổ chức các chiến dịch truyền thông trực tuyến, v.v...). Các giải pháp còn cần được nghiên cứu thêm khi tổ chức có kế hoạch ứng phó, thích ứng và chuyển đổi cụ thể.

3.5. Nhu cầu hỗ trợ của các tổ chức

Gần 98% TCXH có nhu cầu hỗ trợ ứng phó với khủng hoảng đại dịch COVID 19, với những nhu cầu hỗ trợ được trình bày tại biểu đồ dưới đây (Biểu đồ 7).

Biểu đồ 7. Nhu cầu hỗ trợ của các TCXH (n=101)

Có thể thấy ba nội dung hỗ trợ mà các tổ chức quan tâm nhất hiện nay là: Kết nối với các nguồn lực hỗ trợ TCXH trong và sau COVID-19 (68 tổ chức); Truyền thông và gây quỹ trong bối cảnh mới (64 tổ chức); và Ứng dụng công nghệ chuyển đổi tổ chức (57 tổ chức).

3.6. Chuyên đề: Nhận định về nguy cơ trẻ em gặp phải trong thời kỳ dịch COVID-19

3.6.1. Những nguy cơ đối với trẻ em

Bảng 1. Đánh giá mức độ các nguy cơ đối với trẻ em trong mùa dịch (Nguy cơ tăng dần từ 1 đến 5)

	1	2	3	4	5
Khả năng trẻ không thể tiếp cận và được hướng dẫn, giáo dục phòng bệnh COVID-19	7.25%	24.64%	4.35%	42.03%	21.74%
Gia tăng bạo lực và hoặc xâm hại trẻ em trong gia đình	8.08%	18.18%	33.33%	31.31%	9.09%
Nguy cơ gia tăng tai nạn thương tích trong gia đình (bao gồm nguy cơ ngộ độc các chất tẩy rửa, sát khuẩn)	8.08%	23.23%	32.32%	28.28%	8.08%
Trẻ lo sợ, trầm cảm hoặc có các vấn đề về tâm lý khi cách ly bệnh dịch	6.06%	17.17%	37.37%	26.26%	13.13%
Gia tăng khả năng trẻ phải tham gia công việc bóc lột hoặc nguy hiểm để trợ giúp gia đình (do gia đình mất thu nhập)	11.22%	17.35%	38.78%	26.53%	6.12%
Gia đình trẻ mất khả năng kiếm sống nên khó khăn trong việc đảm bảo cuộc sống cho trẻ	1.01%	6.06%	22.22%	51.52%	19.19%
Trẻ em học tập ở nhà hoặc học trực tuyến không hiệu quả	1.02%	5.10%	25.51%	47.96%	20.41%
Kém khả năng thực hành Giáo dục tích cực (tương tác tích cực) giữa cha mẹ và con cái	1.02%	10.20%	38.78%	41.84%	8.16%
Khả năng trẻ sử dụng internet quá mức hoặc mất an toàn trong thời gian dịch bệnh	2.02%	2.02%	21.21%	51.52%	23.23%

Hầu hết các nguy cơ đều được đánh giá ở mức có nguy cơ trung bình đến nguy cơ cao. Đặc biệt, một số nguy cơ phần lớn các tổ chức đều đánh giá ở mức nguy cơ cao thậm chí rất cao bao gồm: khả năng trẻ sử dụng Internet quá mức hoặc mất an toàn trong thời gian dịch bệnh (74,75% TCXH cho rằng rủi ro này cao hoặc rất cao); gia đình trẻ mất khả năng kiếm sống nên khó khăn trong việc đảm bảo cuộc sống cho trẻ (70,71%); và trẻ học tập ở nhà hoặc học trực tuyến không hiệu quả (68,37%). Ngoài ra, các TCXH cũng xác định các rủi ro cao ở trẻ trong khía cạnh khả năng trẻ không được tiếp cận và giáo dục về phòng dịch COVID-19, khả năng thực hành giáo dục tích cực giữa cha mẹ và con cái kém cùng gia tăng bạo lực và xâm hại trẻ em trong gia đình.

Ngoài ra, khi chia sẻ cụ thể hơn về những khó khăn cần phải quan tâm đến trẻ em trong thời kỳ dịch bệnh, một số TCXH có bổ sung thêm một số vấn đề do ảnh hưởng của việc ở trong nhà quá lâu như:

- Hạn chế tiếp xúc với thiên nhiên và cộng đồng sẽ ảnh hưởng tới phát triển thể chất tinh thần của trẻ;
- Mạng lưới xã hội của trẻ (bạn bè cùng lớp, cùng nơi ở, câu lạc bộ, v.v...) dần bị hạn chế khiến trẻ “hụt hẫng” khi không được gặp và/hoặc “tương tác quá mạnh” khi gặp lại. Một số trẻ bỏ học sau dịch;
- Trẻ có thể gặp khó khăn trong giao tiếp và thiếu một số kỹ năng sống do đó dễ bị rủ rê lôi kéo vào các tệ nạn;
- Thiếu các thiết bị và hạ tầng công nghệ nên không thể tham gia học trực tuyến hiệu quả;
- Trẻ khuyết tật có thể mất ngôn ngữ, quên kiến thức đã học, không theo kịp chương trình hòa nhập trong năm học tới. Trẻ bị bệnh không trực tiếp đến phòng khám, bệnh viện để nhận thuốc và theo dõi sức khỏe. Trẻ tự kỷ không hiểu các chuẩn mực, quy định, v.v... sẽ rất khó khăn khi bị giữ trong nhà gây nên các hành vi thách thức, phá phách, tăng động. Trẻ khuyết tật khiếm thính, khiếm thị và thiếu năng trí tuệ khó tiếp cận thông tin và giáo dục (học online) do thiếu thiết bị hỗ trợ phù hợp với dạng tật của trẻ.

3.6.2. Sáng kiến/hoạt động đề xuất nhằm giải quyết những nguy cơ, thách thức đối với trẻ em

TCXH tham gia khảo sát đưa ra một số giải pháp/sáng kiến hỗ trợ và thúc đẩy các hoạt động bảo vệ trẻ em bao gồm:

- Chính phủ cần có những hoạt động và chính sách hỗ trợ kịp thời để giải quyết vấn đề: cụ thể là các gói hỗ trợ cho các gia đình nghèo, đẩy mạnh áp dụng công nghệ trong giáo dục, tăng cường truyền thông hướng đến đảm bảo an toàn cho trẻ em;
- Nâng cao nhận thức và năng lực cho cha mẹ: Trang bị, phổ biến kiến thức, tư vấn tâm lý giúp cha mẹ chủ động trong việc chăm sóc và bảo vệ trẻ thích ứng với tình hình phòng dịch bệnh; đưa ra các gợi ý, thực hành đơn giản cho cha mẹ, người giám hộ của trẻ để hỗ trợ trẻ về học tập và tâm lý trong thời gian ở nhà; Tăng cường không gian sinh hoạt gia đình để trẻ có thể tham gia các công việc gia đình cùng cha mẹ;
- Tăng cường công tác truyền thông nâng cao nhận thức: Truyền thông về các vấn đề nói trên đến các gia đình dựa vào phương tiện thông tin đại chúng, mạng xã hội; Giới thiệu chương trình bổ ích giúp cải thiện tình hình; Tổ chức hoạt động đọc sách trực tuyến; chia sẻ hoạt động cho trẻ em theo khung giờ cố định trên các kênh truyền thông;

- Nâng cao nhận thức và hoạt động tích cực cho trẻ em: Tuyên truyền về Quyền trẻ em, thúc đẩy Quyền tham gia của trẻ em trong công tác phòng chống dịch để trẻ thấu hiểu, không quá lo sợ ảnh hưởng đến tâm lý trẻ; Tổ chức các nhóm dạy kỹ năng online, các cuộc họp mặt trẻ online; Tăng cường cách truyền tải kiến thức phòng chống bệnh dịch đến trẻ một cách hiệu quả thông qua hình ảnh, âm thanh sinh động;
- Hỗ trợ khẩn cấp bằng hiện vật: tổ chức vận động nguồn lực hỗ trợ trực tiếp các trang thiết bị chống dịch (khẩu trang, nước rửa tay, thực phẩm, và các nhu yếu phẩm cơ bản cho trẻ và gia đình khó khăn, vv...);
- Gây quỹ cho những hoạt động, sáng kiến hỗ trợ trẻ hậu COVID-19 (với các nhóm trẻ cụ thể): Xây dựng lại chiến lược, kế hoạch hoạt động để thương lượng với các nhà tài trợ và tăng cường và đa dạng hoá phương thức gây quỹ, thảo luận với đối tác để tìm cách khắc phục;
- Thực hiện khảo sát thực trạng của những vấn đề cụ thể với từng nhóm trẻ riêng biệt để có giải pháp phù hợp.

4. KHUYẾN NGHỊ

Kết quả khảo sát cho thấy tác động rõ rệt của dịch COVID-19 tới vận hành và hoạt động của các tổ chức xã hội tại Việt Nam. Gần như toàn bộ các tổ chức đều nhu cầu cấp thiết về hỗ trợ để vượt qua thời kì khủng hoảng và quan trọng hơn về lâu dài, nâng cao năng lực và khả năng ứng phó với khủng hoảng. Một số đề xuất khuyến nghị được đưa ra bao gồm:

- Các TCXH nhấn mạnh vai trò quan trọng của Chính phủ trong việc đưa ra những chính sách và hoạt động hỗ trợ khẩn cấp kịp thời để giải quyết các vấn đề xã hội. Do đó, cần tăng cường sự hợp tác hiệu quả giữa Chính phủ và TCXH trong việc ứng phó và giải quyết những thách thức xã hội trong thời kì khủng hoảng. TCXH tham gia giám sát xã hội trong việc ứng phó COVID-19, cùng dự thảo thư khuyến nghị gửi Chính phủ và các bên liên quan đề nghị tăng cường những hoạt động hỗ trợ khối TCXH bên cạnh khối doanh nghiệp để vượt qua giai đoạn khủng hoảng;
- Thúc đẩy các hoạt động nâng cao năng lực; chia sẻ thông tin, giải pháp và kinh nghiệm để giúp TCXH phát triển kế hoạch, chiến lược ứng phó với khủng hoảng một cách hiệu quả và nâng cao kỹ năng ứng phó trong giai đoạn khủng hoảng;
- Tăng cường quan hệ đối tác giữa các TCXH để cùng chia sẻ nguồn lực và phối hợp thực hiện hành động chung nhằm tăng tác động của các TCXH. Những tổ chức lớn cần hỗ trợ tổ chức nhỏ hơn;
- Tìm hiểu, phát triển chiến lược huy động nguồn lực, đa dạng nguồn lực cho các TCXH: tăng cường hợp tác theo khối tương trợ, hợp tác đối tác chiến lược với doanh nghiệp để tăng cường bền vững tài chính và hiệu quả hoạt động;
- Tăng cường và đầu tư giải pháp ứng dụng công nghệ để chuyển đổi tổ chức hiệu quả, thích ứng với thời đại công nghệ số;
- Thúc đẩy các hành động chung giữa các TCXH nhằm đảm bảo những có những hoạt động kịp thời, ý nghĩa và có trách nhiệm trong công tác hỗ trợ những nhóm dễ bị tổn thương vượt qua khủng hoảng COVID-19;

- Tiến hành đánh giá tác động của dịch COVID-19 tới những đối tượng dễ bị tổn thương, bị lìa hoá và trẻ em, thực trạng của các vấn đề cụ thể với từng nhóm cộng đồng, nhóm trẻ riêng biệt để có giải pháp phù hợp;
- Mạng lưới TCXH hoạt động trong lĩnh vực Bảo vệ trẻ em phối hợp thực hiện những hoạt động cần thiết nhằm giải quyết hoặc giảm thiểu những nguy cơ tác động đến trẻ em trong và sau thời kì dịch bệnh COVID-19, kêu gọi chính phủ và các bên liên quan hỗ trợ và bảo vệ trẻ em, đặc biệt là những đối tượng dễ bị tổn thương, bảo đảm không có trẻ em nào bị bỏ lại phía sau.

MSD dự định sẽ chia sẻ kết quả khảo sát này rộng rãi cùng cộng đồng các tổ chức xã hội, cơ quan quản lý nhà nước, các nhà đầu tư, đối tác phát triển, và các đối tác khác hoạt động trong lĩnh vực phát triển bền vững trong nước, quốc tế. Kết quả khảo sát có thể được sử dụng làm cơ sở cho những nghiên cứu tiếp theo, sâu hơn nhằm hỗ trợ, đồng hành, và nâng cao năng lực cũng như vai trò của các TCXH trong sự phát triển chung của xã hội.

Thông tin liên hệ:

VIỆN NGHIÊN CỨU QUẢN LÝ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG (MSD)

Địa chỉ: Tầng 6, Số 15 Yên Lãng, Đống Đa, Hà Nội

Điện thoại: (84-24)-6276 9056

Email: contact@msdvietnam.org

Website: <http://msdvietnam.org/>

Fanpage: <https://www.facebook.com/www.msdvietnam.org/>